

TARHIYAT ÖNCESİ UZLAŞMA YÖNETMELİĞİ

Resmî Gazete Tarihi: 31.10.2011 Resmî Gazete Sayısı: 28101

(03/03/2023 tarihi itibarıyla güncel)

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarhiyat öncesi uzlaşmaya ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin kapsamına, vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlarca yapılan vergi incelemelerine dayanılarak tarh edilecek ve Bakanlık Vergi Dairelerinin tarha yetkili olduğu bütün vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezası (**Mülga ibare:RG-7/4/2021-31447**) (Kanunun 344 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca vergi ziyai cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç) girer.

Hukuki dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, Kanunun Ek 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (Değişik:RG-7/4/2021-31447)

- (1) Bu Yönetmelikte geçen;
- a) Bakan: Hazine ve Maliye Bakanını,
 - b) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,
 - c) Başkan: Vergi Denetim Kurulu Başkanını,
 - ç) Başkan Yardımcısı: Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısını,
 - d) Başkanlık: Vergi Denetim Kurulu Başkanlığını,
 - e) Ceza: Kanunun 344 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre kesilenler dışında kalan vergi ziyai cezasını,
 - f) Daire Başkanlığı: Uygun görülen yerlerde Bakan onayı ile kurulan Başkanlığa bağlı Daire Başkanlıklarını,
 - g) Daire Başkanı: Bakan onayı ile görevlendirilen Daire Başkanını,
 - ğ) Kanun: 213 sayılı Vergi Usul Kanununu,
 - h) Komisyon: Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Komisyonunu,
 - ı) Mükellef: Kendisine vergi borcu terettüp eden gerçek veya tüzel kişilerle sorumluları, müteselsil sorumluları,
 - i) Uzlaşma: Tarhiyat Öncesi Uzlaşmayı,
 - j) Vergi: Kanun kapsamına giren ve Bakanlık Vergi Dairelerinin tarha yetkili olduğu vergi, resim ve harçları ve bunlara bağlı fonları,
 - k) Vergi Dairesi: Vergi dairesi müdürlüklerini ve bağlı vergi dairesi konumundaki mal müdürlüklerini,
 - l) Vergi incelemesi: İnceleme yapmaya yetkili olanlar tarafından, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamak amacıyla yapılan faaliyeti,
 - m) Vergi incelemesi yapmaya yetkili kılınan diğer memurlar: Mahallin en büyük mal memurunu (Vergi Dairesi Başkanını, Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde Defterdarı), Gelir İdaresi Başkanlığının merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanlar ile vergi dairesi müdürlerini,
 - n) Vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlar: Kanunun 135 inci maddesinde sayılan yetkilileri,

o) Vergi MüfettiŐi: Vergi BaŐm fettiŐini, Vergi M fettiŐini ve Vergi MüfettiŐ Yardımcısını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Komisyonların OluŐumu

Vergi MüfettiŐlerince yapılacak vergi incelemelerinde komisyonların oluŐumu

MADDE 5 – (1) (Değişik:RG-7/4/2021-31447) Uzlaşma komisyonu; Başkan, Başkan Yardımcıları, Daire BaŐkanları ve Vergi MüfettiŐleri arasından seçilecek    yeden oluŐur.

(2) Başkanlık, **(Değişik ibare:RG-7/4/2021-31447)** Daire BaŐkanlıklarında oluşturulacak uzlaşma komisyonlarında görev alacak Vergi Müfettişlerinin belirlenmesi yetkisini **(Değişik ibare:RG-7/4/2021-31447)** Daire BaŐkanlıklarına devredebilir.

(3) **(Değişik ibare:RG-7/4/2021-31447)** Daire BaŐkanlıklarında, gerektiğinde birden fazla komisyon oluŐturulabilir.

(4) Vergi Müfettişlerinin geçici çalışma yerlerinde yapılan incelemelerde komisyon; ekip baŐkanının baŐkanlıĐında, başkan dâhil    Vergi M fettiŐinden oluŐur. Komisyonun    Vergi M fettiŐinden oluŐmasının mümkün olmadığı hallerde komisyon, iki Vergi MüfettiŐi ile ilgili vergi dairesi müdüründen (bağlı vergi dairelerinde malm d r ) oluŐur.

(5) İncelemeyi yapanın ekip başkanı olması halinde, komisyona bir başka Vergi MüfettiŐi seçilir. Komisyon  yelerinden en kıdemli Vergi MüfettiŐi, komisyon başkanı olur.

(6) İncelemeyi yapanlar bu maddeye göre oluŐacak komisyonlara  ye olamazlar. Ancak komisyon toplantısına açıklamalarda bulunmak üzere iŐtirak edebilirler.

(7) Gerektiğinde ekip başkanı, BaŐkanlıktan komisyona katılmak üzere Vergi MüfettiŐi talep edebilir.

(8) Ayrıca, incelemenin bir ekip tarafından yapılması halinde, incelemeyi yapan ekip başkanı ve diğer üyeler komisyona  ye olamazlar.

İncelemeye yetkili diğer memurlarca yapılacak vergi incelemelerinde komisyonların oluŐumu

MADDE 6 – (1) Vergi Dairesi Başkanlığı kurulan yerlerde, incelemeye yetkili diğer memurlarca yapılan vergi incelemelerinde komisyon; Vergi Dairesi Başkanı veya tevkil edeceği grup müdürünün baŐkanlıĐında, Vergi Dairesi Başkanı tarafından belirlenen müdürler ve/veya vergi dairesi müdürlerinden oluŐur.

(2) Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde, incelemeye yetkili diğer memurlarca yapılan incelemelerde komisyon; Defterdarın veya tevkil edeceği Defterdar Yardımcısının baŐkanlıĐında, ilgili vergi dairesi müdürü ile Gelir Müdürlüğü görevini ifa eden müdürden oluŐur. İncelemeyi yapanın ilgili vergi dairesi müdürü olması h linde Defterdar, ilgili vergi dairesi müdürü yerine bir başka vergi dairesi müdürünü komisyon  yesi olarak belirler.

(3) Bu madde kapsamındaki komisyonlar üç kiŐiden oluŐur.

(4) Gerektiğinde yukarıda belirtilen kriterler çerçevesinde birden fazla komisyon oluŐturulabilir.

(5) İncelemeyi yapanlar, komisyon  yesi olamazlar. Ancak açıklamalarda bulunmak üzere uzlaşma komisyonu toplantısına iŐtirak edebilirler.

(6) Komisyon başkan ve üyelerinin herhangi bir nedenle görevlerinin baŐında bulunamamaları h linde, bunlara vek let edenler komisyonda görev yaparlar.

(7) Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde incelemeye yetkili diğer memurlarca yapılan incelemelere ilişkin olarak tarhiyat öncesi koordinasyon uzlaşma komisyonları kurulabilir. Bu komisyonların kurulacağı yerler, yetki alanları, kimlerden oluŐacaĐı ve sekreteryaya hizmetlerinin kimler tarafından yürütüleceği Gelir İdaresi Başkanlığınca belirlenir.

Bölgesel uzlaşma komisyonlarının oluŐumu

MADDE 7 – (1) Başkanlık, gerek gördüğü hallerde uzlaşmayı bölgesel düzeyde yaptırabilir.

(2) Bölgesel düzeyde yapılacak uzlaŐmalarda, komisyon  yeleri Başkanlıkça veya yetki verilmesi halinde ilgili **(Değişik ibare:RG-7/4/2021-31447)** Daire Başkanlığınca belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uzlaşmanın Yapılması

Uzlaşma talebi

MADDE 8 – (1) Uzlaşma için nezdinde vergi incelemesi yapılan kimsenin bizzat veya noterden alınmış vekâletnameye dayanarak vekili vasıtasıyla (Tüzel kişiler, küçük ve kısıtlılarla, vakıflar ve cemaatler ile tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde bunların kanuni temsilcileri marifetiyle) ve yazılı olarak incelemeyi yapana veya bağlı bulunduğu birime yahut ekip Başkanlığına başvurması şarttır.

(2) Uzlaşma talebinin inceleme tutanağında yer alması, ilgili mercie yapılmış yazılı başvuru yerine geçer.

Uzlaşma talep süresi

MADDE 9 – (1) Nezdinde vergi incelemesi yapılan kimseler, incelemenin başlangıcından, inceleme ile ilgili son tutanağın düzenlenmesine kadar geçen süre içerisinde her zaman uzlaşma talebinde bulunabilirler.

(2) 11 inci maddeye göre vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlarca yapılacak uzlaşmaya davet hallerinde ise davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren en geç 15 gün içerisinde uzlaşma talebinde bulunulabilir.

(3) İncelemenin sonuçlandığı tarihte tarh zamanaşımının sona ermesine üç aydan az bir zaman kalması halinde mükellefe uzlaşma talebinde bulunup bulunmadığı sorulmaz ve uzlaşma talebinde bulunmaya davet edilmez.

Uzlaşma gününün tespiti

MADDE 10 – (1) Vergi incelemesini yapan, mükellefin uzlaşma talebi üzerine, yetkili uzlaşma komisyonu başkanı ile temas kurarak uzlaşma gününü belirler. Belirlenen uzlaşma gün ve saati, bir yazı ile uzlaşma gününden en az 15 gün önce mükellefe bildirilir veya inceleme tutanağına yazılır. *Mükellefin istemesi halinde 15 günlük süreye bağlı kalmaksızın daha önceki bir tarih uzlaşma günü olarak belirlenebilir.*⁽¹⁾

(2) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesine göre yapılacak uzlaşmaya davet yazılarında uzlaşma günü de mükellefe bildirilir.

Uzlaşmaya davet

MADDE 11 – (1) Harici bilgilere dayanılarak, mükelleflerin bilgisi dışında yapılan vergi incelemelerinde, incelemeyi yapan herhangi bir taahhüt altına girmeksizin mükellefi uzlaşma talebinde bulunmaya davet edebilir.

(2) Uzlaşmaya davet keyfiyeti ile uzlaşma müzakeresinin yapılacağı yer ve tarih, muhatabına yazı ile uzlaşma gününden en az 15 gün önce tebliğ olunur.

(3) İnceleme raporunun bir örneği davet yazısına eklenir.

(4) **(Değişik:RG-7/4/2021-31447)** Tebliğ işleminde, Kanundaki tebliğ usulleri uygulanır.

Uzlaşma davetine uyulmaması

MADDE 12 – (1) Muhatabın bilinen en son adresine uzlaşmaya davet yazısının tebliğ edilememesi veya yazıda bildirilen yer ve tarihte uzlaşma davetine uyulmaması hallerinde uzlaşma konusunda başkaca bir işlem yapılmaz. Uzlaşma temin edilmemiş sayılır.

(2) Bu maddenin uygulanmasında posta ile veya memur vasıtasıyla gönderilen yazının tebliğ edilemeyerek geri gelmesi, tebliğ edilememeyi ifade eder.

(3) Tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunan mükellef, tayin edilen uzlaşma gününden önce yazılı olarak vergi inceleme raporunu düzenleyene veya komisyona sekreteryaya hizmeti veren birime bu talebinden vazgeçtiğini bildirebilir. Bu durumda mükellef uzlaşma istememiş gibi işlem tesis edilir.

Tarh edilecek verginin uzlaşma komisyonuna ve mükellefe bildirilmesi

MADDE 13 – (1) Yapılan vergi incelemeleri sonucu, uzlaşmaya konu tarh edilecek vergi ve kesilmesi öngörülen ceza miktarı, incelemeyi yapan tarafından düzenlenecek bir raporla uzlaşma gününden en az 15 gün önce yetkili uzlaşma komisyonuna ve ilgiliye bildirilir. Uzlaşma gününün 15 günden önceki bir tarih olarak belirlenmesi halinde inceleme raporu bu

tarihten önce mükellefe tebliğ edilir. Gerektiğinde bu inceleme raporu, ön rapor şeklinde de düzenlenebilir.

(2) Uzlaşma talebinin işleme konulabilmesi için, incelemeyi yapanın, mükellefin uzlaşma talebi ile birlikte mükellef hakkında düzenleyeceği inceleme raporunu yetkili uzlaşma komisyonuna intikal ettirmesi şarttır.

(3) İnceleme raporu, ilgili mükellef ile komisyona intikal ettirilmeden uzlaşma yapılamaz.

Uzlaşma komisyonunun toplanması

MADDE 14 – (1) Uzlaşma komisyonları, üyelerinin tamamının katılması ile toplanırlar ve çoğunlukla karar verirler.

(2) Uzlaşma gün ve saatinde üyelerin tamamının katılmasının mümkün olmadığı hallerde, katılamayan üyenin yerine ilgili merci tarafından yenisi seçilir.

(3) Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra mükellefin herhangi bir mücbir sebeple toplantıya katılamayacak olması veya komisyonun herhangi bir nedenle toplanamaması hallerinde uzlaşma görüşmesi ya aynı gün ya da sonradan belirlenerek mükellefe bildirilecek bir başka tarihe ertelenebilir.

Uzlaşma toplantısına katılabilecekler

MADDE 15 – (1) Uzlaşma görüşmeleri sırasında mükellef isterse bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci ve 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre kurulan meslek odalarından bir meslek mensubu bulundurabilir. Bu kişiler uzlaşma görüşmelerinde sadece görüş açıklayabilirler, görüşmeler sonucunda düzenlenecek tutanaklara imza atamazlar.

Uzlaşma tutanağının düzenlenmesi

MADDE 16 – (1) Belirlenen gün ve saatte mükellef veya vekilinin iştiraki ile toplanan uzlaşma komisyonu konuyu tartışır, uzlaşma sağlandığı takdirde durumu bir tutanakla tespit eder. Bu tutanak, komisyon başkan ve üyeleri ile mükellef veya vekili tarafından imzalanır. Bu tutanağın bir nüshası ilgiliye derhal verilir. Bir nüshası da üç gün içerisinde, rapor ve ekleriyle birlikte ilgili vergi dairesine gönderilir.

(2) Uzlaşma tutanağında;

a) Mükellefin adı soyadı/unvanı ve adresi, bağlı olduğu vergi dairesi ve vergi kimlik numarası veya T.C. kimlik numarası,

b) İncelemenin konusu, dönemi, bulunan matrah farkı, tarh edilmesi öngörülen vergi tutarları,

c) Üzerinde uzlaşılan vergi miktarı,

ç) Uzlaşılan ceza miktarı,

d) İncelemeyi yapanın adı soyadı ve unvanı,

gibi hususların yanı sıra uzlaşma ile ilgili açıklamalar yer alır.

(3) Mükellefin, uzlaşma komisyonunun davetine icabet etmemesi, uzlaşmaya geldiği halde uzlaşma tutanağını imzalamaması veya bu tutanağı ihtirazi kayıtla imzalamak istemesi hallerinde uzlaşma temin edilememiş sayılır. Uzlaşma temin edilemediği takdirde, komisyonca bu konuyu belirtmek üzere düzenlenecek tutanağın birer nüshası anında hazır bulunan mükellefe veya vekili ile vergi incelemesi yapana komisyonda tebliğ olunur. Mükellefin uzlaşmaya icabet etmemesi veya tebellüğden kaçınması halinde, bu hususu belirten tutanağın bir örneğinin muhatabına posta ile gönderilmesi yanında bir örneği de inceleme yapana tevdi edilir.

(4) Uzlaşma temin edilememiş veya uzlaşmaya varılamamış olması halinde, inceleme yapan bu hususu uzlaşma tutanağında veya düzenleyeceği inceleme raporunda belirtir ya da raporla birlikte göndereceği bir yazı ile vergi dairesine bildirir. Bu bildirim, vergi dairesine gönderilecek rapora uzlaşma tutanağının bir örneğinin eklenmesi suretiyle de yapılabilir.

(5) Bu maddede yazılı işlemler, nezdinde inceleme yapılan mükellefin resmi vekili tarafından da yapılabilir.

(6) Uzlaşma görüşmeleri sırasında kısmi uzlaşma talebinde bulunulması halinde, tutanağın açıklama bölümünde inceleme raporunda eleştirilen matrah farklarından hangilerinde uzlaşma talep edildiği ve bunlara ilişkin olarak uzlaşılan vergi ve ceza miktarı belirtilir.

(7) Kısmi uzlaşma yapılması durumunda, uzlaşma talep edilmeyen veya uzlaşılamayan matrah farkları için gerekli tarhiyat yapılmak üzere inceleme raporu vergi dairesine gönderilir.

(8) Uzlaşma talep edildiği halde görüşmeler sonucunda uzlaşılamayan matrah farklarına ilişkin uzlaşma komisyonunun teklif ettiği miktarlar tutanaklarda yer alır.

(9) Bu şekilde düzenlenen uzlaşma tutanağı ile vergi inceleme raporunun vergi dairesine intikali üzerine, vergi dairesince yapılacak tarhiyatın dava açma süresinin son gününün mesai saati bitimine kadar komisyonun teklif ettiği miktarı kabul ettiğini belirten bir dilekçe ile vergi dairesine başvuran mükellefle, başvuru tarihi itibarıyla uzlaşma vaki olmuş sayılır ve buna göre işlem tesis edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Uzlaşmanın kesinliği ve dava konusu edilemeyeceği

MADDE 17 – (1) Uzlaşma komisyonlarının, uzlaşma neticesinde düzenleyecekleri uzlaşma tutanakları kesin olup, gereği vergi dairelerince derhal yerine getirilir.

(2) Üzerinde uzlaşılan veya tutanakla tespit edilen hususlar hakkında dava açılmaz ve hiçbir mercie şikâyetle bulunulamaz.

(3) (**Değişik ibare:RG-7/4/2021-31447**) Mükellefler bu Yönetmelik uyarınca üzerinde uzlaşılan ceza hakkında, Kanunun 376 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan hükümlerin kendilerine uygulanmasını talep edemezler.

Tarhiyattan sonra uzlaşma yapılamayacak haller

MADDE 18 – (1) Tarhiyat öncesi uzlaşmanın herhangi bir nedenle temin edilememesi veya uzlaşmaya varılamaması hallerinde, mükellefler verginin tarhı ve cezanın kesilmesinden sonra tarhiyat sonrası uzlaşma talep edemezler.

Ödeme zamanı

MADDE 19 – (1) Uzlaşma konusu yapılan vergi ve cezada uzlaşma vaki olduğu takdirde uzlaşma tutanağı düzenlenir ve derhal ilgili vergi dairesine intikal ettirilir. Bu tutanak tahakkuk fişi yerine geçer. Uzlaşma tutanağı vergi ve cezaların ödeme zamanlarından önce ilgiliye tebliğ edilmişse kanuni ödeme zamanlarında; ödeme zamanları kısmen veya tamamen geçtikten sonra ilgiliye tebliğ edilmiş ise ödeme süreleri geçmiş olanlar uzlaşma tutanağının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Sekreteryâ hizmetleri

MADDE 20 – (1) Vergi Müfettişlerinin dâhil oldukları (**Değişik ibare:RG-7/4/2021-31447**) Daire Başkanlıklarının bulunduğu yerlerde yaptıkları vergi incelemeleri için oluşturulan komisyonların sekreteryâ hizmetleri (**Değişik ibare:RG-7/4/2021-31447**) Daire Başkanlıklarınca, geçici çalışma yerlerinde yaptıkları incelemeler için oluşturulan komisyonların sekreteryâ hizmetleri ise ekip başkanlıklarınca yürütülür.

(2) Ekip başkanlıklarınca oluşturulan uzlaşma dosya ve yazıları turne bitiminde ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Defterdarlığa gönderilir.

(3) Vergi Dairesi Başkanlığı kurulan yerlerde vergi incelemesi yapmaya yetkili kılınan diğer memurlar tarafından yapılan incelemeler için Vergi Dairesi Başkanlığı bünyesinde oluşturulacak komisyonların sekreteryâ hizmetleri ilgili Grup Müdürlüğünce yürütülür.

(4) Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde vergi incelemesi yapmaya yetkili kılınan diğer memurlar tarafından yapılan incelemeler için oluşturulan uzlaşma komisyonlarının sekreteryâ hizmetleri Gelir Müdürlüklerince yerine getirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yetki

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre, uzlaşma komisyonu tespit edilmemiş olan vergi incelemelerinde yetkili uzlaşma komisyonu, duruma göre Başkanlıkça veya Gelir İdaresi Başkanlığınca belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 22 – (1) 3/2/1999 tarihli ve 23600 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Başlanmış işler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce uzlaşma günü belirlenmiş ve mükelleflere tebliğ edilmiş tarhiyat öncesi uzlaşma talepleri hakkında, bu Yönetmelikle yürürlükten kaldırılan Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini **(Değişik ibare:RG-7/4/2021-31447)** Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

(1) Danıştay Dördüncü Dairesinin 16/3/2015 tarihli ve Esas No:2013/1375; Karar No: 2015/822 sayılı kararı ile Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Mükellefin istemesi halinde 15 günlük süreye bağlı kalmaksızın daha önceki bir tarih uzlaşma günü olarak belirlenebilir.” Hükümünün iptaline karar verilmiştir.